

[2000] EWCA Civ 254 Judgment

Περίληψη απόφασης

Η Jody και η Mary (ψευδώνυμα) ήταν σιαμαίες αδερφές. Ήταν ενωμένες στο ύψος της λεκάνης, αλλά η κάθε μία είχε τον δικό της εγκέφαλο, καρδιά, πνεύμονα, χέρια, πόδια και τα υπόλοιπα ζωτικά όργανα και συνεπώς θεωρήθηκε ότι ήταν δύο ξεχωριστά πρόσωπα. Ωστόσο, η καρδιοαναπνευστική λειτουργία της Mary ήταν ανεπαρκής με αποτέλεσμα να μην μπορεί από μόνη της να διατηρηθεί στη ζωή. Επιβίωνε παρ'όλα αυτά χάρη στην ύπαρξη μιας κοινής αρτηρίας, μέσω της οποίας αντλούσε οξυγονομένο αίμα από την πιο εύρωστη δίδυμη αδερφή της, Jodie. Αν οι ιατροί δεν προέβαιναν σε διαχωρισμό των δύο σιαμαίων, η καρδιά της Jodie δεν θα άντεχε για πολύ και πιθανότατα θα πέθαιναν και οι δύο αδερφές μέσα σε διάστημα μερικών μηνών από τη γέννησή τους. Αν από την άλλη οι σιαμαίες αδερφές διαχωρίζονταν με εγχείρηση, η Jodie θα επιβίωνε με σχετική βεβαιότητα και θα μπορούσε στη συνέχεια να απολαύσει μια ζωή, άξια να βιωθεί.

Οι γονείς τους αρνήθηκαν να συναινέσουν στη διεξαγωγή της εγχείρησης για θρησκευτικούς λόγους. Το νοσοκομείο προσέφυγε στο δικαστήριο για να λάβει έγκριση, ώστε να μπορέσουν οι ιατροί του να πραγματοποιήσουν νομίμως τη χειρουργική επέμβαση. Το δικαστήριο έκρινε ότι ο διαχωρισμός των δύο σιαμαίων θα έδινε τη δυνατότητα στη Jodie να απολαύσει μια σχετικά κανονική ζωή και ότι, μολονότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι επιθυμίες των γονιών, η προτεινόμενη εγχείρηση δεν είναι απλώς μια ηθικά επιτρεπτή πράξη, η οποία ωστόσο θα ήταν παράνομη, αλλά είναι καθόλα νόμιμη, καθώς σε αναλογία με την περίπτωση, κατά την οποία το δικαστήριο ενέκρινε στο παρελθόν την απόσυρση παροχής τροφής και ενυδάτωσης, έτσι και στην υπό κρίση περίπτωση εγκρίνει την απόσυρση της αιμοδοσίας της Mary.

Κατά της πρωτοβάθμιας αυτής απόφασης ασκήθηκε έφεση από τους γονείς. Το εφετείο απέρριψε την ως άνω αιτιολογία της πρωτοβάθμιας απόφασης, αλλά ενέκρινε εκ νέου τη διεξαγωγή της εγχείρισης διαχωρισμού βασιζόμενο σε τρεις διαφορετικές αιτιολογικές σκέψεις: σε αυτή της αναγκαιότητας, αυτή της αυτοάμυνας και αυτή της πρόθεσης των χειρουργών να μη βλάψουν τη Mary.

Συγκεκριμένα το δικαστήριο δέχτηκε ότι η προτεινόμενη εγχείριση αποτελεί μια ενεργητική επέμβαση και όχι απόσυρση θεραπείας ή παράλειψη και ότι ενώ τίθεται σαφώς υπέρ των συμφερόντων της Jodie, δεν συμβαίνει το ίδιο για τη Mary, της οποίας τη ζωή τερματίζει νωρίτερα από το φυσιολογικό και ως εκ τούτου φαίνεται να αρνείται το εγγενές δικαίωμά της (της Mary) στη ζωή. Αναφορικά με τη στάθμιση των βέλτιστων συμφερόντων της κάθε δίδυμης αδερφής, η επίλυση της σύγκρουσης αναζητείται στον καθορισμό του αξιόλογου (worthwhileness) της προτεινόμενης επέμβασης, λαμβάνοντας υπόψη την πραγματική κατάσταση της κάθε δίδυμης και τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που θα αποφέρει η πραγματοποίηση ή μη πραγματοποίηση της εν λόγω επέμβασης για την κάθε αδερφή, και όχι στη στάθμιση της ποιότητας της ζωής, υπό την έννοια της αξίας της ζωής της κάθε μίας εκ των αδερφών, καθώς κάτι τέτοιο θα αντέβαινε στην αρχή της ιερότητας της ζωής. Σε συνέχεια αυτής της σκέψης το δικαστήριο εξέτασε τον τρόπο με τον οποίο η κάθε δίδυμη αδερφή μπορεί ατομικά να ασκήσει το δικαίωμά της στη ζωή. Η προοπτική της Jodie να ζήσει μια σχετικά κανονική ζωή τελεί σε σύγκρουση με τον βέβαιο επικείμενο θάνατο της Mary. Η στάθμιση ωστόσο κλίνει σαφώς υπέρ της Jodie, καθώς το βέλτιστο συμφέρον των διδύμων, επιβάλλει να δοθεί η ευκαιρία να επιβιώσει εκείνη η δίδυμη αδερφή, της οποίας η τρέχουσα σωματική κατάσταση της επιτρέπει να δεχτεί την ευκαιρία της επέμβασης προς όφελός της. Χωρίς να σημαίνει ότι το δικαστήριο αξιολογεί τη μία ζωή σαν ανώτερη της άλλης, η πραγματοποίηση της επέμβασης βρίσκεται τελικά προς το βέλτιστο συμφέρον και των δύο διδύμων αδερφών, καθώς ο σκοπός της είναι να δώσει στη Jodie μια καλή προοπτική για μια μακρά και φυσιολογική ζωή και μολονότι ο θάνατος της Mary θα ήταν αναπόφευκτη συνέπειά της (της επέμβασης), αυτή (η Mary) θα αποκτήσει σωματική ακεραιότητα και ανθρώπινη αξιοπρέπεια, που αποτελούν δικαίωμά της. Ο δε επικείμενος θάνατός της δεν αποτελεί σκοπό της επέμβασης, αλλά εκείνη θα πεθάνει επειδή οι σωματικές της λειτουργίες δεν είναι σε θέση να υποστηρίξουν τη ζωή της και η εν συνεχεία ζωή της, είτε μακρά είτε σύντομη, δεν θα της παράσχει κανένα όφελος παρά μόνο πιθανό πόνο και δυσφορία και ως εκ τούτου δεν είναι προς όφελός της.

Αναφορικά με το νόμιμο της εγχείρισης, το δικαστήριο έκρινε ότι η έλλειψη δυνατότητας πραγματοποίησης της χειρουργικής επέμβασης στη μία δίδυμη αδερφή χωρίς να επηρεαστεί και η άλλη καθιστούν την προτεινόμενη επέμβαση πράξη αναγκαία, ώστε να αποφευχθεί ένα ανεπανόρθωτο κακό. Η δε σύγκρουση καθηκόντων των ιατρών, η οποία συνίσταται στην αναγκαιότητα της εγχείρισης και στην υποχρέωσή τους για ισότιμο σεβασμό της ζωής και των

δύο διδύμων, λύεται, καθώς η πράξη τους δικαιολογείται ως τελούμενη με γνώμονα το ήσσον κακό (the lesser evil) και ως εκ τούτου θεωρείται σύννομη. Περαιτέρω έκρινε ότι στην ουσία δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ της προσφυγής στη νόμιμη αυτοάμυνα και στη συνδρομή των γιατρών που υπερασπίζονται τη Jodie και εξαλείφουν την απειλή του θανάτου της, ο οποίος θα προκληθεί με βεβαιότητα από την αποστράγγιση αίματος που τελείται από τη Mary {όπως παραστατικά αποτύπωσε τον συλλογισμό αυτόν ο δικαστής *Alan Ward*: «Εάν (η Jodie) μπορούσε να μιλήσει, θα διαμαρτυρόταν μετά βεβαιότητας, *Σταμάτα (Mary), με σκοτώνεις!* }. Τέλος έκρινε ότι πρόθεση των γιατρών είναι να σώσουν τη ζωή της Jodie και όχι να προκαλέσουν τον θάνατο της Mary. Είναι δε νομικά ανάρμοστο, υπό το πρίσμα αυτών των μοναδικών περιστάσεων, να ταυτιστεί η πρόβλεψη του επιταχυνόμενου θανάτου της Mary με αξιόποινη πρόθεση, καθώς κανονικά ο χαρακτηρισμός της «με πρόθεση» τελούμενης αξιόποινης πράξης εφαρμόζεται σε περιπτώσεις όπου υπήρχε όντως πρόθεση να προκληθεί θάνατος μέσω της απαγορευμένης πράξης.

Χρήστος Σερμιέ - *Stagiaire EEB*